Muallim Rıfat Eğitim Fakültesi Dergisi (MREFD) 7(2), 186-202(2025)
Journal of Muallim Rıfat Faculty of Education (JMRFE) 7*(2)*, 186-202(2025)

Muallim Rıfat Eğitim Fakültesi Dergisi
Journal of Muallim Rıfat Faculty of Education
ISSN: 2667-5234

Üniversitelerin Türk Dili 1-2 Servis Derslerinde Öğrenim Gören Yabancı Öğrencilerin Türkçe Başarı Düzeylerinin Belirlenmesi

Melike ERDİL[1]

Makale Bilgisi

Geliş Tarihi: 04.06.2025

Düzeltme Tarihi: 14.07.2025

Kabul Tarihi: 31.07.2025

Basım Tarihi: 31.07.2025

ÖZET

Bu araştırmada, YÖK bünyesinde üniversitelerin zorunlu ders olarak okutulan Türk Dili 1-2 derslerini alan yabancı öğrencilerin, Türkçe başarı düzeylerini belirlemek amaçlanmaktadır. Araştırmada, "nicel araştırma yöntemi" kullanılmıştır. "İlişkisel tarama modeli" ve "deneysel araştırma deseni" seçilmiştir. "Kolay ulaşılabilir örnekleme" tercih edilmiştir. Araştırmanın örneklem grubunu, Türk Dili 1 dersini alan 53 yabancı öğrenci ile Türk Dili 2 dersini alan 54 yabancı öğrenci oluşturmaktadır. Katılımcıların genel yaş ortalaması, 19-22 yaş aralığındadır. Araştırmanın sonuçları şunlardır: Türk Dili 1 dersini alan "kız öğrenciler", erkek öğrencilere göre daha başarılıdır. Türk Dili 2 dersini alan erkek ve kız öğrenciler ise "benzer" başarı düzeyindedir. Türk Dili 1-2 derslerinde yabancı öğrencilerin yaş grupları, geldikleri kıtalar ile üniversitede öğrenim gördükleri bölümlerin, başarı düzeylerini etkilemediği tespit edilmiştir. Türk Dili 1 dersine göre Türk Dili 2 dersini alan yabancı öğrencilerin "daha başarılı" olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu farklılaşmada dersin dönemsel farklılığının "orta düzey" bir etkiye sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Başarı düzeyi, Türk dili 1-2 dersi, üniversite, yabancı öğrenciler.

Determining the Turkish Success Levels of Foreign Students Studying in Turkish Language 1-2 Service Courses of Universities

Article Info

Received: 04.06.2025

Revised: 14.07.2025

Accepted: 31.07.2025

Published: 31.07.2025

ABSTRACT

This study aims to determine the Turkish language achievement levels of foreign students taking Turkish Language 1-2 courses, which are compulsory courses offered at universities under the Council of Higher Education (YÖK). A quantitative research method was used in the study. A correlational survey model and an experimental research design were selected. Convenience sampling was preferred. The sample group of the study consisted of 53 foreign students taking Turkish Language 1 and 54 foreign students taking Turkish Language 2. The average age of the participants was between 19-22 years old. The results of the study are as follows: Female students taking Turkish Language 1 were more successful than male students. Male and female students taking Turkish Language 2 had similar achievement levels. It was determined that the age groups of foreign students, the continents they came from, and the departments they studied at the university did not affect their achievement levels in Turkish Language 1-2 courses. It was concluded that foreign students taking Turkish Language 2 were more successful than Turkish Language 1. It was concluded that the periodic difference of the course had a "medium level" effect on this differentiation.

Keywords: Success level, Turkish language 1-2 course, university, foreign student.

[1] Öğr. Gör. Dr., Gebze Teknik Üniversitesi, ORCID: 0000-0001-8146-2183, mail: merdil@gtu.edu.tr

1. GİRİŞ

Türk Dili 1-2, 1981 yılında çıkarılan 2547 sayılı Kanun ile Yükseköğretim Kuruluna bağlı üniversitelerde 2 kredili zorunlu ders olarak okutulmaktadır. 'Türk Dili' dersinin çerçeve programda dersle ilgili olarak gösterilen hedef şöyle özetlenebilir:
1- Türkçenin yapı ve işleyiş özelliklerini kavratmak,
2- Dili yazılı ve sözlü anlatımda kullanma yeteneğini kazandırmak,
3- Ana dili şuuruna sahip gençler yetiştirmek,
4- Çalışmaları özellikle retorik alanında yoğunlaştırmak (Cemiloğlu, 2004, s. 175).

Türk Dili 1-2 dersleri, Türk öğrencilere ana dili bilincini aşılamak ile Türk dilini etkili ve dil bilgisi kurallarına uygun konuşmalarını sağlamak amacıyla okutulmaktadır.

Bu ders 1968'de Hacettepe Üniversitesinin hazırlık sınıfında ve 1977'de Ege Üniversitesinde okutulmaya başlandı. YÖK'ün kurulmasından (1981) sonra bütün üniversitelerde Türk Dili dersinin okutulması gündeme geldi; ilköğretim ve liselerde ana dil eğitiminin yeterince yapılamadığı göz önüne alınarak Türkiye'deki bütün üniversitelerin öğretim programlarında Türk Dili derslerine yer verildi; bu dersle ilgili bir çerçeve program hazırlanıp yayımlandı. Türk Dili derslerinin başlangıçta 4 yıl (8 yarıyıl) okutulması kararlaştırıldı; 1991-1992 öğretim yılında 1 yıla (2 yarıyıla) indirildi. Bugün bütün devlet ve vakıf üniversitelerinde Türk Dili dersleri, 1 yıl (iki yarıyıl) boyunca haftada iki saat olarak yapılmaktadır (Çotuksöken, 2010).

Üniversitelerde zorunlu ders olarak okutulan Türk Dili 1-2 dersleri, Fen-Edebiyat Fakültesi ya da Eğitim Fakültelerinden mezun olan öğretim görevlileri tarafından verilmektedir.

Yüksek Öğretim Kurulunun (YÖK) 2013'te aldığı bazı derslerin uzaktan eğitimle verilmesine ilişkin kararla birçok üniversitede Türk Dili dersinin uzaktan eğitim sistemiyle okutulmaya başlanması var olan sorunların daha da karmaşık hâle gelmesine sebep olmuştur. (Şahan ve Düzlü, 2023, s. 144).

2013 yılından bu yana YÖK, Türk Dili 1-2 derslerinin uzaktan eğitimle verilebileceğini belirtmiş ancak bu kararı her üniversitenin senato kararına bırakmıştır. Günümüzde Türk Dili 1-2 dersleri bazı üniversitelerde "yüz yüze eğitimle" verilirken bazı üniversitelerde ise "uzaktan eğitimle" verilmektedir.

Türk Dili 1-2 derslerinin güncel içerikleri ağırlıklı olarak yazı ve sözlü anlatıma dayanmaktadır ve derslerin güncel içerikleri aşağıda yer almaktadır:

Türk Dili 1: Yazı dili ve özellikleri; yazım ve noktalama; yazılı ve sözlü anlatımın özellikleri; paragraf oluşturma ve paragraf türleri (giriş, gelişme, sonuç paragrafları); düşünceyi geliştirme yolları (açıklama, tartışma, öyküleme, betimleme; tanımlama, örneklendirme, tanık gösterme, karşılaştırma vb. uygulamaları). Metin yapısı (metnin yapısal özellikleri, giriş-gelişme-sonuç bölümleri); metinsellik özellikleri (bağlaşıklık, tutarlılık; amaçlılık, kabul edilebilirlik, durumsallık, bilgisellik, metinlerarasılık). Metin yazma (taslak oluşturma, yazma, düzeltme ve paylaşma); bilgilendirici-açıklayıcı metin yazma; öyküleyici metin yazma; betimleyici metin yazma; tartışmacı ve ikna edici metin yazma.

Türk Dili 2: Akademik dil ve yazının özellikleri; akademik yazılarda tanım, kavram ve terimlerden yararlanma; nesnel ve öznel anlatım; akademik metinlerin yapısı ve türleri (makale, rapor ve bilimsel özet vb.). İddia, önerme yazma (bir düşünceyi doğrulama, savunma ya da karşı çıkma); bilimsel raporların ve makalelerin biçimsel özellikleri. Rapor yazmanın basamakları; açıklama, tartışma, metinler arası ilişki kurma, kaynak gösterme (atıf yapma ve dipnot gösterme, kaynakça oluşturma); başlık yazma, özetleme, anahtar kelime yazma; bilimsel yazılarda dikkat edilecek etik ilkeler; akademik metin yazma uygulamaları.

Yakıcı (2004, s. 87) 30 yılını fiilen üniversitede akademisyen ve bunun 15 yılını Türkçe Dersleri Koordinatörü/Türk Dili Bölüm Başkanı görevlendirmesi ve sorumluluğuyla yürütmüş ve yürütmekte olan biri olarak bu konudaki önerileri şunlardır: Türkiye'deki bütün üniversite ve yüksekokullarda Türk dili dersleri zorunlu olmalı, bu ders hazırlık sınıflarında okutulmalı ve "baraj dersi" olarak kabul edilmelidir. Baraj dersi olan Türkçeyi yeterli seviyede kullanan öğrencilere, seçkin bir jüri önünde girdikleri yazılı ve sözlü sınavlarda başarılı olmaları durumunda muafiyet hakkı verilmelidir. Hangi gücün, hangi statü ve sosyal sınıfın temsilcisi olursa olsun Türkçe barajını aşamamış hiçbir öğrenciye bölüm/alan derslerine devam hakkı verilmemelidir.

Üniversitelerin Türk Dili 1-2 dersleri, Türk öğrencilere zorunlu ders olarak okutulduğu gibi yabancı öğrencilere de zorunlu ders olarak okutulmaktadır. Ancak yabancı öğrenciler, bu derslerin içeriklerini anlamakta güçlük geçmektedir. Özer ve Çekici (2020, s. 102) tarafından yapılan bir araştırmada, Türk Dili dersine yönelik yabancı uyruklu öğrencilerin, dersin içeriğinde yer alan dil bilgisi konularının ve derste kullanılan söz varlığının oldukça zor olduğu yönünde görüş belirtmeleri de bu savı, destekler niteliktedir.

Türk Dili 1-2 dersleri kapsamında yapılan alan yazını taramasında; Türk dili dersleri üzerine değerlendirme (Dağaşan, 1996), Türk dili dersleri ile ilgili tespitler, değerlendirmeler ve öneriler (Cemiloğlu, 2004), Türk dili derslerinde karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri (Yakıcı, 2004), yükseköğretimde Türk Dili dersine karşı tutum ölçeği geçerlik ve güvenirlik çalışması (Arslan, 2012), üniversitelerde okutulan zorunlu Türk dili derslerine yönelik bir tutum ölçeği (Akkaya ve Sevindi, 2015), üniversite öğrencilerinin Türk Dili 1-2 dersine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi (Alan ve Bağcı, 2016), uzaktan eğitimle yürütülen Türk dili derslerinin değerlendirilmesi (Özer ve Çekici, 2020), üniversite öğrencilerinin Türk dili dersine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (Demir ve Parlak Kalkan, 2022), Türk dili dersi için yeni çerçeve program önerisi (Kayasandık, 2022), Türk dili dersinin geleceği: Bu ders gerekli mi? (Çekici ve Demir, 2023), Türk dili derslerinin, dünü, bugünü, yarını (Şahan ve Düzlü, 2023) konulu çalışmalar tespit edilmiştir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Türk üniversitelerinde öğrenim görmek isteyen yabancı öğrencilerin öncelikle Türkçe hazırlık eğitimi almaları gerekmektedir. Hazırlık eğitimini başarıyla tamamlayan öğrenciler, "C1-Türkçe Sertifikası" almaya hak kazanırlar ve kayıt yaptırdıkları bölümde öğrenim görmeye başlarlar. Ancak yalnızca öğrenim gördükleri bölümün derslerini almazlar. Aynı zamanda zorunlu ortak dersleri de almaları gerekmektedir. Bu zorunlu derslerden biri de Türk Dili 1-2 dersleridir. Bu derslerin içeriği, Türkçe hazırlık programının ders içeriğinden farklıdır. Bu farklılık, yabancı öğrencilerin Türk Dili 1-2 derslerindeki başarı düzeylerinin belirlenmesini gerekli kılmaktadır.

Türk Dili 1-2 derslerini alan yabancı öğrenciler, Türkçe temel dil becerilerini geliştirebilirler, yazım ve imlâ kurallarını öğrenebilirler, Türk edebiyatı hakkında bilgi edinebilirler ve Türkçe anlatılan bölüm derslerinde de akademik başarılarını arttırabilirler. Bunun yanı sıra Türk Dili 1-2 derslerinde başarılı olan yabancı öğrencilerin, Türk kültürüne uyum süreci daha kolay olur ve bu kolaylık, Türkiye'deki sosyal ilişkilerinin güçlenmesine de katkı sağlar. Yabancı öğrencilerin Türk Dili 1-2 dersiyle bu bilgi ve becerileri edinmeleri aynı zamanda yabancılara Türkçe öğretimi alanının gelişmesine de katkı sağlar.

Türk Dili 1-2 derslerine yönelik yapılan alanyazın taramasında 1996-2022 yılları arasında yüz yüze eğitime dair akademik çalışmaların yoğunluk kazandığı saptanmıştır. Uzaktan eğitimin ve yüz yüze eğitimin kendi içinde avantajları ve sınırlılıkları mevcuttur. Hibrit sistemde ise iki eğitim sistemi de bir arada yürütülmektedir. Bu araştırmanın ilgili alanyazın çalışmalarından farkı, 2022-2023 Eğitim-Öğretim yılı, salgın sürecinin etkisini yitirmeye başladığı hem yüz yüze hem de uzaktan eğitimle derslerin yürütüldüğü "hibrit sisteme" dair verileri içermektedir. Bu araştırma ile hem yüz yüze ve uzaktan eğitime dair ortak bir sonuç elde etmek hem de geçerli, güvenilir ve tutarlı sonuçlara ulaşmak hedeflenmiştir.

1.2. Araştırmanın Sorusu

Araştırmada, "Türk Dili 1-2 derslerinin, yabancı öğrencilerin Türkçe başarı düzeylerine etkisi nedir?" sorusuna yanıt aranılacaktır.

1.2.1. Araştırmanın alt problemleri

Araştırmanın alt soruları şunlardır:

1. Yabancı öğrencilerin, Türk Dili 1-2 derslerindeki başarı düzeyleri ve "cinsiyetleri" arasında nasıl bir ilişki vardır?

2. Yabancı öğrencilerin, Türk Dili 1-2 derslerindeki başarı düzeyleri ve "yaş grupları" arasında nasıl bir ilişki vardır?

3. Yabancı öğrencilerin, Türk Dili 1-2 derslerindeki başarı düzeyleri ve "geldikleri kıtalar" arasında nasıl bir ilişki vardır?

4. Yabancı öğrencilerin, Türk Dili 1-2 derslerindeki akademik başarı düzeyleri ve "öğrenim gördükleri bölümler" arasında nasıl bir ilişki vardır?

5. Türk Dili 1 dersleri ile Türk Dili 2 dersleri, başarı düzeyleri bakımından karşılaştırıldığında hangi dersin akademik başarı düzeyi daha yüksektir?

2. YÖNTEM

Bu araştırmada, yabancı öğrencilerin başarı düzeylerinin objektif olarak ölçülebilmesi, genellenebilir sonuçlar elde edilebilmesi, başarılarının neden-sonuç ilişkileriyle test edilebilmesi ve araştırmanın farklı değişkenlerle tekrar edilebilmesine olanak sağlaması bakımından "nicel araştırma yöntemi" seçilmiştir.

2.1. Araştırma Modeli

Bu çalışmada, yabancı öğrencilerin yaşı, cinsiyeti, geldikleri kıtalar, öğrenim gördükleri lisans programı ile Türk Dili 1 dersinde mi yoksa Türk Dili 2 dersinde mi daha başarılı olduklarını belirleyebilmek amacıyla bu değişenlerin, akademik başarı düzeyiyle ilişkisi araştırılmıştır. Bu sebepten dolayı bu araştırmada, "ilişkisel tarama modeli" kullanılmıştır. Karasar (2020)'a göre, ilişkisel tarama modeli, iki ve daha fazla sayıdaki değişken arasında bir ilişki olup olmadığını veya bu ilişkinin derecesini belirlemeyi amaçlayan bir araştırma modelidir.

2.2. Araştırma Deseni

Bu araştırmada, yabancı öğrencilerin Türk Dili 1-2 dersinde başarı düzeylerini belirleyebilmek amacıyla akademik başarılarına etki eden değişkenlerin neden-sonuç ilişkisini tespit edebilmek, doğru bilimsel verilere ulaşabilmek ve bu verileri, istatistiksel analizlerle karşılaştırarak açıklayabilmek için "deneysel araştırma deseni" kullanılmıştır. Deneysel araştırma bilimsel yöntemler içinde en kesin sonuçların elde edildiği araştırmadır. Çünkü araştırmacı karşılaştırılabilir işlemler uygular ve daha sonra onların etkilerini inceler, bu tür bir araştırmanın sonuçlarının araştırmacıyı en kesin yorumlara götürmesi beklenir (Büyüköztürk, vd. 2014, s. 17).

2.3. Araştırma Grubu

Araştırmanın evrenini, 2022-2023 Eğitim-Öğretim Yılında, Yükseköğretim Kurulu bünyesindeki üniversitelerin ortak zorunlu ders olarak okuttuğu Türk Dili 1-2 servis derslerinde öğrenim gören yabancı öğrenciler kapsamaktadır.

Araştırmanın örneklemini, 2022-2023 Eğitim-Öğretim Yılında Gebze Teknik Üniversitesinin fakülteler bünyesindeki lisans programlarında TÜR 101-Türkçe I dersini alan 53 yabancı öğrenci ve TÜR 102-Türkçe II dersini alan 54 yabancı öğrenci oluşturmaktadır. Türk Dili 1-2 dersleri, Gebze Teknik Üniversitesinde Türkçe I-II dersleri adı altında yürütülmektedir. Ancak Yükseköğretim Kurumlar Dersleri Ortak Dersler Bölümü (5/İ) başlığı altında ilgili dersin adı, "Türk Dili 1-2" olarak yer almaktadır. Bu araştırmada, Türk Dili 1-2 ders adının kullanımı esas alınmıştır.

Bu araştırma, 2022-2023 Eğitim-Öğretim Yılına ait not dökümüne dayalı verilerden oluşmaktadır. Gebze Teknik Üniversitesinde 05 Ekim 2022 tarihinde açılan Siber Güvenlik Meslek Yüksekokulu, yeni kurulduğu için öğrenci alımına başlayamamıştır bu sebepten dolayı ilgili Meslek Yüksekokulunun Türk Dili 1-2 dersine ait verileri, bu çalışmaya dâhil edilememiştir.

Bu çalışmada, "kolay ulaşılabilir örnekleme" seçilmiştir. Kolay ulaşılabilir örneklemenin seçilmesinin nedeni, erişimi kolay gruplara çalışmanın hemen uygulanabilmesini sağlamaktır. Aynı zamanda bu örneklem, verilerin hızlı bir şekilde toplanmasına yardımcı olur. Bu da araştırma sürecinin zahmetsiz olarak yürütülmesini sağlar.

Araştırmada iki dersi de alan yabancı öğrenciler bulunduğu için Türk Dili 1 ve Türk Dili 2 dersinin çalışma grubu ayrı tablolarda belirtilmiştir. Türk Dili 1 dersinde öğrenim gören katılımcı profiline dair bilgiler, Tablo1'de yer almaktadır.

Tablo 1. *Türk Dili 1 Dersinin Katılımcı Profili*

Gruplar	Değişkenler	Alt Değişkenler	f	%
Türk Dili 1	Fakülte	Mühendislik	39	73.6
		Temel Bilimler	8	15.1
		*Diğer	6	11.3
		Toplam	53	100.0
	Cinsiyet	Erkek	32	60.4
		Kız	21	39.6
		Toplam	53	100.0
	Kıta	Afrika-Asya	37	69.8
		Avrupa-Kuzey Amerika	16	30.2
		Toplam	53	100.0
	Yaş	19-20	13	24.5
		20-21	30	56.6
		22+	10	18.9
		Toplam	53	100.0

*Diğer olarak belirtilen, Mimarlık, İşletme ile Uzay ve Havacılık Fakülteleridir.

Tablo 1'e göre Türk Dili 1 dersini alan katılımcı sayısı 53'tür ve çalışma grubu 4 kıtadan gelmektedir. Bu kıtalar şunlardır: Asya Kıtası (Türkmenistan, Suriye Arap Cumhuriyeti, Azerbaycan, Ürdün, Yemen, Kırgızistan, Filistin, Lübnan, Kazakistan, Afganistan, İran, Rusya). Kuzey Amerika Kıtası (Amerika Birleşik Devletleri). Avrupa Kıtası (Belçika, Almanya, Ukrayna, Romanya, Bulgaristan, Hollanda). Afrika Kıtası (Mısır, Somali, Moritanya, Cezayir, Sudan).

Türk Dili 2 dersinde öğrenim gören katılımcı profiline dair bilgiler, Tablo2'de yer almaktadır.

Tablo 2. *Türk Dili 2 Dersinin Katılımcı Profili*

Gruplar	Değişkenler	Alt Değişkenler	f	%
Türk Dili 2	Fakülte	Mühendislik	40	74.1
		Temel Bilimler	7	13.0
		*Diğer	7	13.0
		Toplam	54	100.0
	Cinsiyet	Erkek	33	61.1
		Kız	21	38.9
		Toplam	54	100.0
	Kıta	Afrika-Asya	42	77.8
		Avrupa-Kuzey Amerika	12	22.2
		Toplam	54	100.0
	Yaş	19-20	13	24.1
		20-21	29	53.7
		22+	12	22.2
		Toplam	54	100.0

*Diğer olarak belirtilen, Mimarlık, İşletme ile Uzay ve Havacılık Fakülteleridir.

Tablo 2'ye göre Türk Dili 2 dersini alan katılımcı sayısı 54'tür ve çalışma grubu 4 kıtadan gelmektedir. Bu kıtalar şunlardır: Asya Kıtası (Türkmenistan, Suriye Arap Cumhuriyeti, Azerbaycan, Ürdün, Yemen, Kırgızistan, Filistin, Lübnan, Kazakistan, Afganistan). Kuzey Amerika Kıtası (Amerika Birleşik Devletleri). Avrupa Kıtası (Belçika, Almanya, Ukrayna, Romanya, Bulgaristan). Afrika Kıtası (Mısır, Somali, Moritanya).

Çalışma grubunun öğrenim gördüğü lisans programları, Tablo 3'te yer almaktadır.

***Tablo 3**. Gebze Teknik Üniversitesinin Fakülteler ve Lisans Programları*

Gebze Teknik Üniversitesindeki Fakülteler ve Lisans Programları				
Temel Bilimler Fakültesi	**Mühendislik Fakültesi**	**Mimarlık Fakültesi**	**İşletme Fakültesi**	**Havacılık ve Uzay Bilimleri Fakültesi**
Fizik	Bilgisayar Mühendisliği	Mimarlık	İktisat	Uçak Mühendisliği
Kimya	Biyomühendislik	Şehir ve Bölge Planlama	İşletme	
Matematik	Çevre Mühendisliği	Endüstriyel Tasarım	Strateji Bilimi	
Moleküler Biyoloji ve Genetik	Elektronik Mühendisliği		Yönetim Bilişim Sistemleri	
	Endüstri Mühendisliği			
	Harita Mühendisliği			
	İnşaat Mühendisliği			
	Kimya Mühendisliği			
	Makine Mühendisliği			
	Malzeme Bilimi ve Mühendisliği			

Tablo 3'e göre Gebze Teknik Üniversitesinde 5 fakülte ve 22 bölüm yer almaktadır. Türk Dili 1 ve Türk Dili 2 dersini alan yabancı öğrenciler, 5 fakülte bünyesinde yer alan 22 bölümde öğrenim görmektedir.

2.4. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada veri toplama araçları, Gebze Teknik Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığından alınan yazılı izinler doğrultusunda temin edilmiştir. 2022-2023 Eğitim-Öğretim Yılına ait Türk Dili 1 dersinde öğrenim gören 53 yabancı öğrenci ile Türk Dili 2 derslerinde öğrenim gören 54 yabancı öğrencinin, vize (%40) ve final (%60) sınavlarından aldıkları nihai not dökümü, bu araştırmanın veri toplama aracıdır.

2.5. Verilerin Analizi

Analizler öncesinde veriler, her bir bağımsız değişken gruplarına göre normallik varsayımı açısından sınanmıştır. Bu kapsamda normallik varsayımının sınanması için basıklık, çarpıklık ve basıklık, çarpıklık değerlerinin standart hataları kullanılmış ve böylece basıklık, çarpıklık değerlerinin Z değerleri hesaplanmıştır. Z değerlerinin +2, -2 arasında olması verilerin normal olduğunu ifade etmektedir (Taşpınar, 2017). Bu çalışmada elde edilen Z değerlerine göre araştırma verileri genel olarak normal dağılım göstermektedir (Z değerleri alt boyutların çoğunluğunda belirtilen aralıktadır ancak Türk Dili 2 dersinde cinsiyete ve yaşa göre dağılımlarda Z değerleri aralık dışındadır).

Analizlerde veriler normal dağılım gösterdiği için parametrik hipotez testlerinden yararlanılmıştır. Bu kapsamda bağımsız örneklemlerin ortalamalarının karşılaştırılmasında Bağımsız Örneklemler t Testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi, ilişkili örneklemlerin ortalamalarının karşılaştırılmasında Eşleştirilmiş Örneklemler t Testi kullanılmıştır. Analizde istatistiksel anlamlılık .05 düzeyinde değerlendirilmiş, anlamlı fark olması durumunda farkın düzeyini belirleyebilmek için Cohen d etki değeri hesaplanmıştır. Bu kapsamda 0.20 düşük, 0.50 orta ve 0.80 yaygın etki olarak yorumlanmıştır.

3. BULGULAR

3.1. Yabancı Öğrencilerin, Türk Dili 1-2 Dersindeki Başarı Düzeylerinin Cinsiyete Göre İncelemesine Yönelik Bulgular

Araştırmada, *"Yabancı öğrencilerin, Türk Dili 1-2 derslerindeki başarı düzeyleri ve cinsiyetleri arasında nasıl bir ilişki vardır?"* şeklinde ifade edilen birinci araştırma sorusuna yanıt verebilmek için Bağımsız Örneklemler t Testi kullanılmıştır. Yapılan t testi analizlerine göre elde edilen bulgular, Tablo 4 ve 5'te yer almaktadır.

Tablo 4. *Türk Dili 1 Dersi Başarı Düzeyinin Cinsiyete Göre Bağımsız Örneklem t Testi Bulguları*

Gruplar	***n***	***M***	***SS***	***SH***	***t***	***sd***	***p***
Erkek Öğrenci	32	1.13	1.19	.21	2.15	51	0.037
Kız Öğrenci	21	1.79	.95	.20			

Tablo 4'te görüldüğü üzere yabancı erkek öğrencilerin (M_{erkek}=1.13) ve yabancı kız öğrencilerin ($M_{kız}$=1.79) akademik başarı puan ortalamaları farklılık göstermektedir. Bu farklılık istatistiksel olarak anlamlı (t=2.15, sd=51, $p<0.05$) ve kız öğrenciler lehinedir. Dolayısıyla Türk Dili 1 dersinde yabancı "kız öğrencilerin" daha başarılı olduğu söylenebilir. Öte yandan yapılan etki değeri hesaplamasına göre Türk Dili 1 dersindeki başarı farkının ortaya çıkmasında cinsiyetin "orta düzey" bir etkisi olduğu görülmüştür (d=0.61).

Bu araştırma, her ne kadar yabancı uyruklu öğrencilerle yürütülmüş olsa da cinsiyet faktörü evrenseldir. Kız öğrencilerin daha başarılı olmasının nedenleri; biyolojik, psikolojik, sosyal ve kültürel faktörlerle ilişkilidir. Bunun yanı sıra kız öğrencilerin, küçük yaştan itibaren erkek öğrencilere göre dil becerilerinin daha gelişmiş olması, sorumluluk düzeyi yüksek ve toplumsal beklentilere riayet eden bir profilde yetiştirilmeleri de derslerine çalışırken daha munzatam özen gösterme ihtimalini arttırabilir ve bu ihtimaller yabancı kız öğrencilerin, Türk Dili 1 dersindeki akademik başarılarını olumlu yönde etkilemiş olabilir.

Tablo 5. *Türk Dili 2 Dersi Başarı Düzeyinin Cinsiyete Göre Bağımsız Örneklem t Testi Bulguları*

Gruplar	***n***	***M***	***SS***	***SH***	***t***	***sd***	***p***
Erkek Öğrenci	33	2.39	1.18	.21	.60	52	0.554
Kız Öğrenci	21	2.60	1.26	.28			

Tablo 5'te görüldüğü üzere yabancı erkek öğrencilerin (M_{erkek}=2.39) ve yabancı kız öğrencilerin ($M_{kız}$=2.60) akademik başarı puan ortalamaları farklılık göstermektedir. Bu farklılık istatistiksel

olarak anlamlı değildir (t=0.60, sd=52, p>0.05). Dolayısıyla Türk Dili 2 dersinde yabancı erkek ve kız öğrencilerin başarı düzeylerinin "benzer" olduğu söylenebilir.

Birinci araştırma sorusuna dair elde edilen bu bulgulara göre Türk Dili 1 dersinde kız öğrenciler daha başarılıdır ancak Türk Dili 2 dersinde erkek öğrenciler de kız öğrencilere "benzer" başarı performansını yakalamayı başarmışlardır. Bu bulgu, erkek öğrencilerin, Türk Dili 2 dersinin içeriğine uygun çalışma disiplinini edindiklerini göstermektedir.

3.2. Yabancı Öğrencilerin, Türk Dili 1-2 Dersindeki Başarı Düzeylerinin Yaş Gruplarına Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular

Araştırmada *"Yabancı öğrencilerin, Türk Dili 1-2 derslerindeki başarı düzeyleri ve yaş grupları arasında nasıl bir ilişki vardır?"* şeklinde ifade edilen ikinci araştırma sorusuna yanıt verebilmek için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Yapılan ANOVA analizinden elde edilen bulgular, Tablo 6 ve 7'de yer almaktadır.

Tablo 6. *Türk Dili 1 Dersi Başarı Düzeyinin Yaş Gruplarına Göre ANOVA Bulguları*

Yaş Grupları	***n***	***M***	***SS***	***SH***		***Kareler Toplamı***	***sd***	***Kareler Ortalaması***	***F***	***P***
19-20	13	1.73	.93	.26	*Gruplar arası*	1.22	2	.61	.66	0.520
21-22	30	1.65	.99	.18	*Gruplar içi*	46.05	50	.92		
23+	10	1.30	.92	.29	*Toplam*	47.27	52			
Toplam	43	1.60	.95	.13						

Tablo 6'da görüldüğü üzere yabancı öğrencilerin yaş gruplarına göre Türk Dili 1 dersi başarı ortalamaları farklılık göstermektedir (M19-20=1.73; M20-21=1.65; M23+=1.30). Bu farklılık istatistiksel olarak anlamlı değildir (F2-50=.60, sd=2-50, p>0.05). Dolayısıyla yabancı öğrencilerin yaş gruplarına göre Türk Dili 1 dersinde "benzer" düzeyde başarıya sahip oldukları söylenebilir. Bu bulguya göre yabancı öğrencilerin yaş gruplarının, başarı düzeyleri üzerinde bir etkisinin olmadığı görülmüştür.

Tablo 7*. Türk Dili 2 Dersi Başarı Düzeyinin Yaş Gruplarına Göre ANOVA Bulguları*

Yaş Grupları	***n***	***M***	***SS***	***SH***		***Kareler Toplamı***	***sd***	***Kareler Ortalaması***	***F***	***P***
19-20	13	2.03	.76	.21	*Gruplar arası*	.80	2	.40	.65	0.526
21-22	29	1.86	.79	.15	*Gruplar içi*	31.17	51	.61		
23+	12	1.68	.79	.23	*Toplam*	31.97	53			
Toplam	54	1.86	.77	.11						

Tablo 7'de görüldüğü üzere yabancı öğrencilerin yaş gruplarına göre Türk Dili 2 dersi başarı ortalamaları farklılık göstermektedir (M19-20=2.03; M20-21=1.86; M23+=1.68). Bu farklılık istatistiksel olarak anlamlı değildir (F2-51=.65, sd=2-51, p>0.05). Dolayısıyla yabancı öğrencilerin yaş gruplarına göre Türk Dili 2 dersinde "benzer" düzeyde başarıya sahip oldukları söylenebilir.

İkinci araştırma sorusuna dair elde edilen bulgulara göre Türk Dili 1-2 derslerini alan yabancı öğrenciler, en fazla 21-22 yaş grubu aralığındadır. Yabancı öğrencilerin yaş gruplarının, başarı düzeyleri üzerinde bir etkisinin olmadığını söylememiz mümkündür.

3.3. Yabancı Öğrencilerin Türk Dili 1-2 Dersindeki Başarı Düzeylerinin Geldikleri Kıtalara Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular

Araştırmada *"Yabancı öğrencilerin, Türk Dili 1-2 derslerindeki başarı düzeyleri ve geldikleri kıtalar arasında nasıl bir ilişki vardır?"* şeklinde ifade edilen üçüncü araştırma sorusuna yanıt verebilmek için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Gruplar arasındaki farka dair elde edilen bulgular, Tablo 8 ve Tablo 9'da yer almaktadır.

Tablo 8. *Türk Dili 1 Dersi Başarı Düzeyinin Geldikleri Kıtalara Göre ANOVA Bulguları*

Gruplar	***N***	***M***	***SS***	***SH***	***t***	***sd***	***p***
Afrika-Asya	37	1.21	1.09	.18	1.70	51	0.096
Avrupa-Kuzey Amerika	12	1.78	1.15	.29			

Tablo 8'e göre yabancı öğrencilerin geldikleri kıtaların, başarı düzeyleri üzerinde bir etkisinin olmadığı görülmektedir.

Tablo 9. *Türk Dili 2 Dersi Başarı Düzeyinin Geldikleri Kıtalara Göre ANOVA Bulguları*

Gruplar	***N***	***M***	***SS***	***SH***	***t***	***sd***	***p***
Afrika-Asya	42	2.33	1.24	.19	1.61	52	0.113
Avrupa-Kuzey Amerika	12	2.96	.96	.28			

Tablo 9'a göre yabancı öğrencilerin geldikleri kıtaların, başarı düzeyleri üzerinde bir etkisi bulunmamaktadır.

Üçüncü araştırma sorusuna dair elde edilen bulgulara göre yabancı öğrencilerin geldikleri kıtaların, başarı düzeyleri üzerinde bir etkisinin olmadığını söylememiz mümkündür.

3.4. Yabancı Öğrencilerin Türk Dili 1-2 Dersindeki Başarı Düzeylerinin Öğrenim Gördükleri Bölümlere Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular

Araştırmada *"Yabancı öğrencilerin Türk Dili 1-2 derslerindeki akademik başarı düzeyleri ve öğrenim gördükleri bölümler arasında nasıl bir ilişki vardır?"* şeklinde ifade edilen dördüncü araştırma sorusuna yanıt verebilmek için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Yabancı öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümler arasındaki farka dair elde edilen bulgular, Tablo 10 ve Tablo 11'de yer almaktadır.

Tablo 10. *Türk Dili 1 Dersi Başarı Düzeyinin Öğrenim Gördükleri Bölümlere Göre ANOVA Bulguları*

Bölümler	***N***	***M***	***SS***	***SH***	***Alt Sınır***	***Üst Sınır***	***Minimum***	***Maksimum***
Mühendislik	39	1,54	,850	,136	1,26	1,81	0	4
Temel Bilimler	8	1,67	1,046	,370	,80	2,55	0	4
Diğer (Mimarlık,	6	1,96	1,495	,610	,39	3,53	0	4

İşletme, Uzay ve Havacılık)								
Toplam	53	1,60	,954	,131	1,34	1,87	0	4

Tablo 10'da görüldüğü üzere yabancı öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümlerin, başarı düzeyleri üzerinde bir etkisinin olmadığı görülmektedir.

Tablo 11. *Türk Dili 2 Dersi Başarı Düzeyinin Öğrenim Gördükleri Bölümlere Göre ANOVA Bulguları*

Bölümler	***N***	***M***	***SS***	***SH***	***Alt Sınır***	***Üst Sınır***	***Minimum***	***Maksimum***
Mühendislik	40	1,88	,671	,106	1,67	2,10	1	4
Temel Bilimler	7	1,84	,966	,365	,94	2,73	1	3
Diğer (Mimarlık, İşletme, Uzay ve Havacılık)	7	1,77	1,207	,456	,66	2,89	0	4
Toplam	54	1,86	,777	,106	1,65	2,08	0	4

Tablo 11'de görüldüğü üzere yabancı öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümlerin, başarı düzeyleri üzerinde bir etkisi bulunmamaktadır.

Dördüncü araştırma sorusuna dair elde edilen bulgulara göre yabancı öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümlerin, başarı düzeyleri üzerinde bir etkisinin olmadığını söylememiz mümkündür.

3.5. Türk Dili 1 Dersi ile Türk Dili 2 Dersi Karşılaştırıldığında Hangi Derste Akademik Başarı Düzeyinin Daha Yüksek Olduğuna Dair Bulgular

Araştırmada, *"Türk Dili 1 dersi ile Türk Dili 2 dersi başarı düzeyleri bakımından karşılaştırıldığında hangi dersin akademik başarı düzeyi daha yüksektir?"* şeklinde ifade edilen beşinci araştırma sorusuna yanıt verebilmek için Eşleştirilmiş Örneklemler t Testi kullanılmıştır. Yapılan t testi sonucunda elde edilen bulgular, Tablo 12'de yer almaktadır.

Tablo 12. *Türk Dili 1-2 Dersinin Başarı Düzeyi Karşılaştırmasında Eşleştirilmiş Örneklemler t-Testi Bulguları*

Gruplar	***n***	***M***	***SS***	***SH***	***t***	***sd***	***p***
Türk Dili 1	38	1.53	1.14	.19	4.37	37	0.000
Türk Dili 2	38	2.54	1.13	.18			

Tablo 12'de görüldüğü üzere yabancı öğrencilerin Türk Dili 1 dersi başarı ortalamaları ile (MTürkDili1=1.53) Türk Dili 2 dersi başarı ortalamaları (MTürkDili2=2.54) farklılık göstermektedir. Bu farklılık istatistiksel olarak anlamlı ($t=4.37$, $sd=37$, $p<0.05$) ve Türk Dili 2 dersi lehinedir. Dolayısıyla Türk Dili 2 dersinde yabancı öğrencilerin "daha başarılı" olduğu söylenebilir. Bu farklılaşmada dersin dönemsel farklılığının "orta düzey" bir etkiye sahip olduğu görülmüştür ($d=0.71$).

Beşinci araştırma sorusuna dair elde edilen bulgulara göre Türk Dili 2 dersinde yabancı öğrenciler daha başarılıdır. Bu bulgu kapsamında yabancı öğrencilerin, Türk Dili 1 dersine göre Türk Dili 2 dersine yönelik çalışma yöntemlerinin daha başarılı olduğunu söylememiz mümkündür. Ancak dersler arasında başarı düzeyleri değişkenlik gösterse de bu başarı, dersin dönemsel farklılığını orta düzeyde etkilemektedir.

4. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu araştırmada, Türk Dili 1-2 derslerinde öğrenim gören yabancı öğrencilerin, Türkçe başarı düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Türk Dili 1-2 derslerini alan Türk öğrencilerin görüşlerine yer veren akademik araştırmaların olduğu saptanmıştır. Bu kapsamda Kayasandık (2022), bu dersle ilgili öğrencilerin/öğretim elemanlarının tutumlarını sorgulayan çalışmalarda da öğrencilerin ortaöğretimdeki konularla tekrar karşılaşmaktan hoşlanmadıkları, programın değiştirilmesini/güncellenmesini istedikleri bulgusuna ulaşmıştır.

Akkaya ve Sevindi (2015), tarafından yapılan araştırma da Kayasandık'ın (2022), araştırmasını destekler niteliktedir. Akkaya ve Sevindi (2015, s. 99), üniversitelerdeki Türk Dili dersine yönelik tartışmaların, genellikle öğrenci görüşlerine, tutumlarına dayanmadan genel değerlendirmelerle, dersi veren öğretim elemanlarının öğrencilerin ders takibine yönelik gözlemlerine dayanan görüşler olduğunu belirtmektedirler. Bu kapsamda Türk Dili 1-2 derslerine yönelik yapılan akademik araştırmaların genel görüş ve gözlemlere yönelik saha araştırması çalışmaları olduğu görülmektedir.

Özer ve Çekici (2020, s. 104), yabancı uyruklu öğrencilerin Türk Dili 1-2 derslerine yönelik görüşlerini incelemişlerdir. Uzaktan eğitimin çeşitli aksaklıklar taşıdığı, dersin bu hâliyle yabancı uyruklu öğrenciler için çok faydalı olmadığı, bu durumun Türk öğrencilerle, yabancı uyruklu öğrenciler arasında haksız bir rekabete yol açtığı, Türk Dili dersindeki başarısızlığın yabancı uyruklu öğrencilerin genel öğrenme motivasyonunu düşürdüğü, bu nedenle hem ders içeriği hazırlanırken hem de ders işlenirken yabancı uyruklu öğrencilerin gözetilmesi gerektiğini belirtmektedirler.

Bunun yanı sıra Türk Dili 1-2 derslerine yönelik yabancı öğrencilerin tutumlarını tespit eden bir çalışma saptanmıştır. Bu çalışmanın sonucunda, Türk Dili dersinin uluslararası öğrenciler arasında tutum puanı yönünden sevilen ve değer verilen bir ders olduğu görüşüne ulaşılmıştır (Şimşek, 2025, s. 17).

Bu araştırmada, Türk Dili 1-2 derslerinde öğrenim gören yabancı öğrencilerin Türkçe başarı düzeylerini belirleyebilmek amacıyla bulgular toplanmıştır ve bu bulgular ışığında elde edilen sonuçlar aşağıda yer almaktadır:

1. Türk Dili 1 dersinde "yabancı kız öğrenciler", yabancı erkek öğrencilere göre daha başarılıdır. Etki değeri hesaplamasına göre Türk Dili 1 dersindeki başarı farkının ortaya çıkmasında cinsiyetin "orta düzey" bir etkisi vardır. Türk Dili 2 dersinde ise yabancı erkek ve kız öğrencilerin başarı düzeylerinin "benzer" olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

2. Türk Dili 1-2 derslerinde yabancı öğrencilerin yaş gruplarının, başarı düzeyleri üzerinde bir etkisinin bulunmadığı tespit edilmiştir.

3. Türk Dili 1-2 derslerinde yabancı öğrencilerin geldikleri kıtaların, başarı düzeyleri üzerinde bir etkisinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

4. Türk Dili 1-2 derslerinde yabancı öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümlerin, başarı düzeyleri üzerinde bir etkisinin bulunmadığı tespit edilmiştir.

5. Türk Dili 1 dersine göre Türk Dili 2 dersinde yabancı öğrenciler "daha başarılı" bulunmuştur. Bu farklılaşmada dersin dönemsel farklılığının "orta düzey" bir etkiye sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Yukarıda yer alan araştırma sonuçlarına dair öneriler sırasıyla şunlardır:
1. Türk Dili 1 dersinde yabancı kız öğrenciler daha başarılı bulunmuştur. Yabancı erkek öğrencilerin, Türk Dili 1 dersi başarı düzeylerinin neden düşük olduğunu tespit edebilmek amacıyla saha araştırmaları yürütülebilir. Türk Dili 1 dersini alan yabancı erkek öğrencilere yönelik öneriler şunlardır: kendi öğrenme stillerini belirleyebilirler, çalışırken dikkat dağıtıcı unsurlardan (telefon, sosyal medya vb.) uzak durmalılar, düzenli ve planlı çalışmaya özen göstermeliler. Çalışırken pomodoro tekniğini (25 dakika çalıştıktan sonra 5 dakika dinlenme) kullanabilirler.

2. Türk Dili 1-2 dersini alan Türk öğrencilerin yaş grupları ile yabancı öğrencilerin yaş gruplarının, dersin başarı düzeyi üzerindeki etkisini tespit eden karşılaştırmalı araştırmalar yürütülebilir.

3. Dünya'da 7 kıta bulunmaktadır. Bu araştırmada, Türk Dili 1-2 dersini alan yabancı öğrenciler, 4 kıtadan gelmektedir. Antartika Kıtası hâricinde 6 kıtadan gelen yabancı öğrencilerin geldikleri kıtaların, başarı düzeyleri üzerindeki etkisini tespit eden araştırmalar yapılabilir.

4. Gebze Teknik Üniversitesinin kuruluşu, enstitü kökenli olduğu için enstitü sayısı fazladır, fakülte sayısı azdır. 5 fakülte ve 22 lisans bölümü bulunmaktadır ve diğer üniversitelere göre öğrenci sayısı da oldukça azdır. Bu araştırma 53-54 yabancı öğrenciyle yürütülmüştür. Yabancı öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümlerin, Türk Dili 1-2 dersindeki başarı düzeyleri üzerinde bir etkisinin olmadığı saptanmıştır. Ancak daha fazla fakültenin olduğu ve daha fazla yabancı öğrencinin bulunduğu üniversitelerle araştırmalar yürütüldüğü takdirde farklı sonuçlara ulaşılabilir.

5. Türk Dili 2 dersinde yabancı öğrenciler "daha başarılı" bulunmuştur. Türk Dili 1 dersinin başarı düzeyinin neden düşük olduğunu belirleyebilmek için saha araştırmaları yapılabilir. Türk Dili 1 dersini ilk kez alan yabancı öğrencilerin bu derse karşı kaygılarının, öz yeterlik algılarının ve öz düzenleme kapasitelerinin Türk öğrencilere göre farklılık göstermesi muhtemeldir.

YÖK Dersleri Platformu (Yükseköğretim Programları Dersleri), Ortak Dersler Bölümü (5/İ) başlığının altında (YÖK, 2025) Türk Dili 1-2 derslerini alan yabancı öğrenciler için İstanbul Üniversitesi tarafından "Yabancı Öğrenciler İçin Türk Dili 1-2" ders kitaplarının hazırlandığı görülmektedir. Diğer üniversitelerin de Türk Dili 1-2 derslerini alan yabancı öğrencilere özel olarak hazırlanan ders kitaplarını kullanmaları önerilebilir.

5. KAYNAKÇA

Akkaya, N. & Sevindi, Z. E. (2015). Üniversitelerde okutulan ortak zorunlu Türk dili derslerine yönelik tutum ölçeği geliştirme. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39, 111-122.

Alan, N. & Bağcı, H. (2016). Üniversite öğrencilerinin Türk Dili 1-2 dersine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38, 118-132.

Arslan, A. (2012). Yükseköğretimde Türk Dili dersine karşı tutum ölçeği geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, 1*(3), 187-202.

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, Kılıç, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri.* Ankara: Pegem Akademi.

Cemiloğlu, M. (2004). Üniversitelerde okutulan Türk dili dersi ile ilgili tespitler değerlendirmeler ve öneriler. *Eğitim Fakültesi Dergisi XVII*(2), 173-182.

Çekici, Y. E. & Demir, E. (2023). Türk dili dersinin geleceği: Bu ders gerekli mi? *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 12*(2), 1161-1177. https://doi.org/10.15869/itobiad.1254784

Çotuksöken, Y. (2010). *Uygulamalı Türk dili*. İstanbul: Papatya.

Dağaşan, D. (1996). Yükseköğretimde ortak zorunlu Türk Dili dersleri üzerine bir değerlendirme. *Bilge, Yayım Tanıtım Tahlil Eleştiri*, 8, 10-12.

Demir, S. & Parlak Kalkan, G. (2022). Üniversite öğrencilerinin Türk dili dersine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Trakya Eğitim Dergisi, 12*(3), 1536-1547. https://doi.org/10.24315/tred.997931

Karasar, N. (2020). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel.

Kayasandık, A. (2022). Üniversitelerde okutulan Türk dili dersi için yeni çerçeve program önerisi. *14.Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu*, 20-22 Ekim 2022, Antalya.

Özer, Ö. & Çekici, Y. E. (2020). Uzaktan eğitim yoluyla yürütülen Türk dili derslerinin değerlendirilmesi: nitel bir araştırma. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (Ö7), 92-110. https://doi.org/10.29000/rumelide.808251

Şahan, H. & Düzlü, Ö. (2023). Üniversitelerdeki Türk dili derslerinin dünü, bugünü, yarını (sorunlar-çözüm önerileri) çalıştayı. *Sosyal ve Kültürel Araştırmalar Dergisi, 9*(19), 142-148.

Şimşek, B. (2025). Uluslararası öğrencilerin Türk dili dersine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. *Aydın TÖMER Dil Dergisi, 10*(1), 1-25. Doi:10.17932/IAU.TOMER.2016.019/tomer_v010i1001

Taşpınar, M. (2017). *Sosyal bilimlerde spss uygulamalı nicel veri analizi*. Ankara: Pegem Akademi.

Yakıcı, A. (2004). Üniversitelerde okutulan Türk dili derslerinde karşılaşılan sorular ve çözüm önerileri. *Siyaset ve Kültür Dergisi, 5*(29), 81-90.

YÖK, (2025). *YÖK dersleri platformu (yükseköğretim kurumları dersleri), ortak dersler bölümü (5/İ).* https://yokdersleri.yok.gov.tr/ (Erişim Tarihi: 14 Temmuz 2025).

ETİK KURUL İZNİ

Bu araştırmaya, 2023-2024 Eğitim-Öğretim Yılında başlanmıştır. Ancak ilgili dönemde Türk Dili dersini alan öğrencilerin nihai not durumları netlik kazanmadığı için bir önceki yılın verileri, Öğrenci İşleri Daire Başkanlığından talep edilmiştir. Bu sebepten dolayı bu araştırmada, 2022-2023 Eğitim-Öğretim Yılına ait not dökümü verileri yer almaktadır. Gebze Teknik Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulunun 28.03.2024 tarihli E-43633178-199-147343 sayılı yazısı doğrultusunda bilimsel araştırma etik kurul izni alınmıştır. Araştırmada, herhangi bir canlıya uygulama yapılmamış olup yalnızca yabancı uyruklu öğrencilerin, Türk Dili 1-2 derslerinden aldıkları not dökümü verileri kullanılmıştır.

6. EXTENDED ABSTRACT

Turkish 1-2 courses are taught to Turkish students to instill a mother tongue awareness and to enable them to speak Turkish effectively and in accordance with grammar rules. To date, some suggestions have been made by the instructors teaching the course in workshops and symposiums regarding the development of the Turkish 1-2 course content, but to date, no final decision has been made regarding the course content or how the education will be provided (face-to-face/distance education).

This study aims to determine the Turkish success levels of foreign students studying in Turkish Language 1-2 courses. The research will seek to answer the question, "What is the effect of Turkish Language 1-2 courses on the Turkish success levels of foreign students?". In this study, quantitative research method, relational screening model and experimental research design were used. The universe of the study includes foreign students studying in Turkish Language 1-2 service courses, which are compulsory courses taught at universities under the Council of Higher Education in the 2022-2023 Academic Year. The sample of the study consists of 53 foreign students taking the TUR 101-Turkish I course and 54 foreign students taking the TUR 102-Turkish II course in the undergraduate programs of Gebze Technical University faculties in the 2022-2023 Academic Year. In the study, " easily accessible sampling" was selected.

The number of participants taking the Turkish Language 1 course is 53 and the study group comes from 5 continents. The number of participants taking the Turkish Language 2 course is 54 and the study group comes from 5 continents. Before the analyses, the data were tested for normality assumption according to each independent variable group. Since the data showed normal distribution in the analyses, parametric hypothesis tests were used. In this context, Independent Samples t Test and One-Way Analysis of Variance were used to compare the means of independent samples, and Paired Samples t Test was used to compare the means of related samples. In the study, Independent Samples t-Test was used to answer the first research question, which was expressed as "What is the relationship between the success levels of foreign students in Turkish Language 1-2 courses and their gender?" It can be said that foreign female students are more

successful in Turkish Language 1 course. According to the effect value calculation, it was seen that gender has a medium level effect in the emergence of the success difference in Turkish Language 1 course. It can be said that the success levels of foreign male and female students are similar in Turkish Language 2 course.

In the study, One-Way Analysis of Variance (ANOVA) was used to answer the second research question, which was expressed as "What is the relationship between the success levels of foreign students in Turkish Language 1-2 courses and their age groups?" It can be said that foreign students have similar levels of success in Turkish Language 1 course according to their age groups. It can be said that foreign students have similar levels of success in Turkish II course according to their age groups. In the study, One-Way Analysis of Variance (ANOVA) was used to answer the third research question, which was expressed as "What is the relationship between the success levels of foreign students in Turkish Language 1-2 courses and the continents they come from?" No relationship was found between the success levels in Turkish Language 1 and the continents the foreign students come from. No relationship was found between the success levels in Turkish Language 2 and the continents the foreign students come from.

In the study, One-Way Analysis of Variance (ANOVA) was used to answer the 4th research question, which was expressed as "What is the relationship between the academic success levels of foreign students in Turkish Language 1-2 courses and the departments they study?" There is no relationship between the success levels of foreign students in Turkish Language 1course and the departments they study. There is no relationship between the success levels of foreign students in Turkish Language 2 course and the departments they study.

In the study, Paired Samples t-Test was used to answer the 5th research question, which is "When Turkish Language 1-2 course are compared, which course has a higher academic success level?" It can be said that foreign students are more successful in Turkish Language 2 course. It was seen that the periodic difference of the course has a medium-level effect in this differentiation.

In this study, findings were collected in order to determine the Turkish success levels of foreign students studying in Turkish Language 1-2 courses, and the results obtained in the light of these findings are given below:
In Turkish Language 1 course, "female students" are more successful than foreign male students. According to the effect size calculation, gender has a "medium level" effect in the emergence of the difference in success in Turkish Language 1 course. In Turkish Language 2 course, it was concluded that the success levels of male and female students were "similar".
It has been determined that foreign students have "similar" levels of success in Turkish Language 1-2 courses according to their age groups.
There is no relationship between the success levels of foreign students in Turkish Language 1-2 courses and the countries/continents they come from.
There is no relationship between the academic success levels of foreign students in Turkish Language 1-2 courses and the departments they study.
Foreign students were found to be "more successful" in the Turkish Language 2 course compared to the Turkish Language 1 course. It was concluded that the periodic difference of the course had a "medium level" effect in this differentiation.